

MUSKELSVINDFONDENS

HANDICAPPOLITISKE NYHEDSBREV

DEN 4. JULI 2008

Nr. 103

❖ *Status om merudgiftsydelsens målgruppe.*

Vi modtager fortsat masser af henvendelser fra folk, der har mistet deres merudgiftsydelse som følge af den principafgørelse, som Ankestyrelsen traf den 20. juni 2007.

Principafgørelsen blev udsendt som en Social Meddelelse den 26. juli 2007 og har siden da været kendt og praktiseret af kommunerne.

Af hensyn til de, der ikke allerede kender dette historiske dokument fra Ankestyrelsen vedlægger jeg som bilag afgørelsen i sin fulde ordlyd. Det korte af det lange er dog Ankestyrelsens fortolkning af betingelsen for at få merudgiftsydelse efter servicelovens § 100:

”Med varigt nedsat funktionsevne forstås en langvarig lidelse, hvis konsekvenser for den enkelte er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og som medfører, at der må sættes ind med betydelige hjælpeforanstaltninger.”

De springende punkter er: Hvornår er konsekvenserne af indgribende karakter i den daglige tilværelse? Og hvad vil det sige, at der må sættes ind med betydelige hjælpeforanstaltninger?

I den konkrete sag afgjorde Ankestyrelsen, at når man selv kan varetage den personlige pleje i overvejende grad, deltage i indkøb og i et vist omfang deltage i opgaver, hvor man kan sidde ned, så er konsekvenserne af funktionsnedsættelsen ikke indgribende nok. Desuden afgjorde Ankestyrelsen, at selv om den pågældende person havde fået støtte til bil, fleksjob og kørestol, så var dette ikke ”betydelige hjælpeforanstaltninger”. ☹

Konsekvensen af denne afgørelse er, at masser af mennesker har mistet deres merudgiftsydelse gennem det seneste år, typisk i forbindelse med den årlige vurdering. Det gælder ikke mindst personer med muskelsvind, hvor jeg har modtaget rigtig mange sager, men faktisk tror jeg, at der er grupper, hvor endnu flere er ramt, f.eks. personer med gigt, hvor Ankestyrelsens principafgørelse kan udelukke rigtig

mange. Og at udelukke folk, der kan klare personlig pleje er jo det samme som et rødt kort til f.eks. alle døve og alle blinde og svagsynede. Som Ankestyrelsen slet ikke har hjemmel til.

Ud fra de sager jeg har set, især (men ikke kun) folk med muskelsvind, så vurderer jeg, at op mod 2-3.000 af de, der hidtil har modtaget merudgiftsydelse, har mistet ydelsen. Det vil sige 20-25 % af alle hidtidige modtagere, og det drejer sig om udgifter op til 4.000 kr. om måneden, der helt indiskutabelt er en konsekvens af funktionsnedsættelsen.

Situationen er altså, at et administrativt klageorgan, Ankestyrelsen, træffer en rendyrket politisk beslutning, for det er jo en beslutning om serviceniveau. Herved gør Ankestyrelsen sig selv til en politisk aktør. Bedre bliver det ikke af, at Ankestyrelsens afgørelse bestemt ikke er i overensstemmelse med de politiske intentioner, der blev udtrykt af Folketinget, da merudgiftsydelsen i sin nuværende form blev indført den 1. januar 2003. Og bedre bliver det slet ikke at, at hverken loven, bekendtgørelsen eller noget andet er ændret fra 1. januar 2003 til 20. juni 2007, men lige pludselig finder Ankestyrelsen ud af, at de regler der har været gældende i 4½ år nu skal administreres anderledes, end de hidtil er blevet. Ikke bare justeres, men administreres **markant** anderledes.

I den situation må Ankestyrelsen naturligvis også tåle at modtage politisk kritik; men det kan undre, at Ankestyrelsen på den måde aktivt vælger at svække sin egen autoritet. Når man f.eks. læser udtalelser fra Folketingets Ombudsmand, så er det slående, så konsekvent Folketingets Ombudsmand hele tiden forsvarer sin egen autoritet og integritet. Ombudsmanden sørger altid for at overlade politik til politikerne, og alt andet ville da også være torskedumt, for ellers ville han undergrave sin egen særlige status. Hvis politikere alligevel forsøger at inddrage Ombudsmanden i politik, så viger han elegant udenom og sender politikken tilbage til politikerne.

Det gør Ankestyrelsen ikke. Ankestyrelsen vælger at agere politisk. Og tilbage står nu en forpjuget Ankestyrelse, hvis afgørelser naturligvis i lang tid fremover må læses med en sund naturlig mistro. Hvilket så i øvrigt ikke kun skyldes denne afgørelse, men adskillige andre handicapfjendske afgørelser, som Ankestyrelsen har truffet gennem de seneste år.

Naturligvis er det ikke muligt at gennemføre en praksisændring med så vidtgående konsekvenser uden at den kommer folketingsmedlemmer for øre, og det skete naturligvis også i denne sag. Spørgsmålet er adskillige gange blevet rejst i Folketinget, især af René Skau Björnsson og Anne Baastrup.

Det var spørgsmål fra disse to folketingsmedlemmer, der (som jeg tidligere har beskrevet i flere handicappolitiske nyhedsbreve) sendte velfærdsminister Karen Jespersen ud i rollen som snurretop.

Først svarede hun nemlig:

”Såvel førtidspension som merudgiftsydelse kan tildeles personer i alderen 18 – 65 år på grundlag af en individuel vurdering. Ydelsen kan ikke frakendes med mindre, der sker ændringer i de forhold, der oprindeligt førte til tilkendelsen. Et eksempel på sådanne ændringer kunne f.eks. være en helbredsmæssig forbedring.

Det kan i øvrigt bemærkes, at i forbindelse med førtidspensionsreformen, hvor kriterierne for tilkendelse af førtidspension blev ændret, blev vilkårene opretholdt uændret for de førtidspensionister, der havde fået tilkendt pension efter de tidligere gældende regler.

Jeg kan således konkludere, at der ikke i den sociale lovgivning er hjemmel til at frakende en person sin pension eller merudgiftsydelse i tilfælde, hvor der ikke er sket ændringer i personens individuelle forhold.”

Dette udsagn fra ministeren kan da kun læses på den måde, at Ankestyrelsens ulykker begrænser sig til de mennesker, der søger merudgiftsydelse for første gang, mens de der allerede er bevilget merudgiftsydelse kan beholde den, medmindre noget i deres forhold ændrer sig, f.eks. en helbredsmæssig forbedring.

Det ville ganske vist også være slemt nok, hvis nåleøjet ind i merudgiftsydelsen blev markant mindre, men Karen Jespersens udtalelse begrænsede dog alligevel ulykkerne.

Få måneder senere havde velfærdsministeren imidlertid **ændret mening**, hvilket på ministersprog kaldes at **præcisere** sin holdning, og i denne præcisering sagde Karen Jespersen blandt andet:

”Svaret ... konstaterer alene, at hvis man tidligere er tildelt hhv. førtidspension eller merudgiftsydelse, så bevarer man retten hertil, så længe man opfylder betingelserne. Dette afskærer ikke Ankemyndighederne fra at fastlægge praksis og dermed betingelserne løbende.

De enkelte kommuner har desuden pligt til at følge med i praksisudviklingen, som offentliggøres for eksempel i Ankestyrelsens Principafgørelser. Principafgørelserne er bindende retsfor skrifter for kommunerne. Ændringer i praksis vil derfor kunne medføre, at nogle borgere, som tidligere har modtaget merudgiftsydelse, ikke længere vil være berettiget hertil. Kommunalbestyrelsen skal dog sikre, at der træffes en afgørelse om frakendelse af ydelsen, som borgeren derefter kan indbringe for klagesystemet.”

Præcisering eller ej. Velfærdsminister Karen Jespersen sagde altså nu det stik modsatte, og så var Ankestyrelsens katastrofe total. For det er en katastrofe for et menneske pludselig at miste en skattefri ydelse, der skal dække de udgifter, man er nødt til at afholde som følge af sit handicap. Ingen har jo på nogen måde bestredet, at udgifterne fortsat findes, heller ikke Ankestyrelsen eller ministeren.

Men så skete der i starten af juni måned pludselig flere ting på én gang.

Den første var, at Folketingets Ombudsmand kom på banen. Han var blevet involveret i en sag om en døv kvinde, som med Ankestyrelsens principafgørelse også var røget helt ud af personkredsen, og med Ankestyrelsens besynderlige afgrænsning vil alle døve som nævnt falde ud.

Folketingets Ombudsmand skrev derfor til Folketingets Retsudvalg og Folketingets Socialudvalg og gjorde opmærksom på, at dette ikke er i overensstemmelse med lovens forarbejder, for her nævnes døve specifikt som en del af merudgiftsydelsens målgruppe!

Her er Ombudsmandens lange brev i fuld ordlyd:

<http://www.folketinget.dk/samling/20072/almdel/REU/Bilag/433/index.htm>

Desuden kom Ombudsmanden med en tilkendegivelse, som måske ud fra sprogligt pålydende kan synes svag, men som faktisk er ret stærk, fordi Folketingets Ombudsmand netop ikke har sat sit ry og rygte og sin integritet over styr:

”Samlet efterlader min behandling af denne sag efter min opfattelse en vis tvivl om hvorvidt den fastlagte praksis er helt i overensstemmelse med intentionerne med merudgiftsbestemmelsen. Hertil kommer en vis usikkerhed om hvordan den fastlagte praksis harmonerer med det overordnede kompensationsprincip på handicapområdet.”

Den anden var, at folketingsmedlem René Skau Björnsson efterhånden havde fået nok af de stakkevis at henvendelser, som han og hans partifæller løbende modtager fra mennesker, der har mistet merudgiftsydelsen, og han kaldte derfor velfærdsminister Karen Jespersen i samråd i Folketingets Socialudvalg. Dette skete – vist nok ret tilfældigt – samtidig med brevet fra Folketingets Ombudsmand til Folketinget.

Herefter skete der så lidt forskelligt bag kulisserne, som vi springer over, men resultatet blev, at René Skau Björnsson trak sit ønske om samråd tilbage, og velfærdsminister Karen Jespersen afgav to nye svar i Folketinget, som er nogen lunde enslydende:

<http://www.folketinget.dk/samling/20072/almdel/SOU/spm/415/svar/endeligt/20080623/574461.HTM>

og

<http://www.folketinget.dk/samling/20072/almdel/SOU/spm/430/svar/endeligt/20080620/574115.HTM>

Det væsentligste i svarene fra Karen Jespersen er:

”Merudgiftsydelsen vil indgå i de kommende drøftelser af virkningerne af førtidspensionsreformen, som skal foregå i forligskredsen bag førtidspensionsreformen. Jeg forventer, at drøftelserne specifikt om merudgiftsydelsen vil finde sted i eftersommeren 2008.

Jeg vil i forbindelse med disse drøftelser rejse problematikken om afgrænsning af personkredsen for merudgiftsydelsen.

Det er mit håb, at forligskredsen kan nå frem til en løsning på problemet, der både vil bringe praksis i overensstemmelse med intentionerne med merudgiftsydelsen og i overensstemmelse med kompensationsprincippet.”

Så nu mener ministeren åbenbart også, at Ankestyrelsen er gået for langt. Det ser ud som om hun vil løse problemet, og det er da godt. Men tilbage står en masse mennesker med håret i postkassen, for selv om Folketinget genopretter skaderne efter Ankestyrelsens principafgørelse, så er der folk, der har mistet op til 4.000 kr. skattefrit i op til 18 måneder. Det gør ondt på et budget, og efter min mening er det en skandale, at det kan ske. Det er også en skandale, at politikerne ikke har gjort skaden god igen med det samme, for dette har intet at gøre med den evaluering af merudgiftsydelsen, der i forvejen var

planlagt. Det handler kun om en masse mennesker, der mister en masse penge, som politikerne sådan set har besluttet, at de skal have.

Noget andet er så, at jeg stoler på, at Karen Jespersen vil tage initiativ til – helt eller delvis – at genoprette den tidligere retstilstand, også fordi hun kom med en tilsvarende tilkendegivelse på mødet den 17. juni, som er refereret ovenfor.

Vi har faktisk ikke andet valg end at sætte vores lid til velfærdsminister Karen Jespersen og Folketinget i denne sag.

Her slutter historien om Ankestyrelsen imidlertid ikke, for på et møde i april, som jeg selv deltog i, var der en ankechef fra Ankestyrelsen til stede, og hun blev naturligvis også spurgt om denne principafgørelse. Hertil bemærkede hun, at Ankestyrelsen ”måske nok var gået for langt”, og at man ville antage et par nye sager, hvor man ville se om man kunne nuancere afgørelsen.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at det krævede en betydelig indsats for mit vedkommende at tøjle mit temperament, for vi oplever altså mennesker miste mange penge hver eneste måned, og så sidder der en ankechef fra Ankestyrelsen og siger, at de ”måske nok er gået for langt”. Tror de mon i Ankestyrelsen, at de sidder og leger med nipsenåle for deres egen fornøjelses skyld, eller har de bare en smule forståelse for, at deres handlinger kan have vidtgående konsekvenser for mennesker af kød og blod?

Enhver anstændighed må da tilsige, at når man ”måske nok er gået for langt”, så må man sandelig erkende og rette sine fejl, f.eks. ved at genoptage de sager, hvor man mener, at man ”måske nok er gået for langt”.

Ankechefens tilkendegivelse af at de ville antage et par nye sager for at nuancere afgørelsen var i øvrigt ikke nogen voldsomt epokegørende nyhed, for allerede to måneder tidligere havde de faktisk antaget sådan en sag, men det undlod ankechefen at fortælle.

Forleden fik den pågældende person, hvis sag er antaget, så et brev fra Ankestyrelsen, hvoraf det fremgår, at hendes sag vil blive fem måneder forsinket. Oven i de fem måneder der allerede er gået.

Og det var så alt for denne gang.

Jørgen Lenger

Bilag 1.

Afgørelse truffet af: Ankestyrelsen Afgørelsesdato: uds. dato: Nummer:

J.nr. 3500023-07

20-06-2007

26-07-2007 C-27-07

Principafgørelse om: merudgifter til voksne - personkredsen - indgribende konsekvenser - Ehlers - Danlos Syndrom

Lov: lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 58 af 18. januar 2007 - § 100

Bekendtgørelse, cirkulære etc.: Socialministeriets bekendtgørelse nr. 626 af 15. juni 2006 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse, § 1, stk. 2

Resumé: En person med Ehlers-Danlos Syndrom, som samtidig var tilkendt støtte til bil og fleksjob, var ikke omfattet af personkredsen, der kunne få hjælp til nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem 18 og 65 år.

Begrundelsen var, at lidelsen ikke havde medført konsekvenser af indgribende karakter i ansøgers daglige tilværelse, idet ansøger selv kunne varetage den personlige pleje i overvejende grad, deltage i indkøb og i et vist omfang deltage i opgaver, hvor hun kunne sidde ned.

Sagsfremstilling:

Sagen drejede sig om en kvinde, der var 30 år og led af lidelsen Ehlers-Danlos Syndrom. Hun var i arbejde i fleksjob 29 1/2 time ugentligt. Ansøger var bevilliget støtte efter serviceloven til køb af bil og anvendte kørestol i et vist omfang.

Der blev søgt om dækning af udgifter til forsikring af invalidebil, kørsel til fysioterapeut, bandagist, tandlæge, læge, ekstra forsikring ved Danmark samt specialfysioterapi hos fysioterapeut uden ydernummer.

Kommunen gav afslag med begrundelsen, at ansøger ikke var omfattet af persongruppen. Kommunen lagde vægt på, at ansøger selv i vid udstrækning kunne varetage den personlige pleje, deltage i indkøb og i et vist omfang deltage i opgaver, hvor hun kunne sidde ned. Kommunen lagde desuden vægt på, at der ikke var iværksat betydelige hjælpeforanstaltninger udover kørestol, fleksjob og støtte til køb af bil. Kommunen vurderede, at ansøgers lidelse var langvarig.

Det sociale nævn var enig med kommunen i, at ansøger ikke var omfattet af målgruppen. Nævnet begrundede afgørelsen med, at ansøger havde en langvarig lidelse, men at konsekvenserne af lidelsen ikke var af indgribende karakter i den daglige tilværelse og ikke medførte, at der måtte sættes ind med betydelige hjælpeforanstaltninger. Nævnet lagde vægt på de samme forhold som kommunen.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af, om en person med Ehlers-Danlos Syndrom, som samtidig var tilkendt støtte til bil og fleksjob, var omfattet af personkredsen, der kunne få hjælp til nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem 18 og

65 år.

Afgørelse:

Ankestyrelsen vurderede, at ansøgers lidelse efter oplysningerne om hendes funktionsniveau ikke havde så indgribende konsekvenser for hende i det daglige, at hun var omfattet af målgruppen for hjælp til merudgifter ved den daglige livsførelse.

Årsagen til det var, at ansøger uanset hendes varige lidelse selv kunne varetage den personlige pleje i overvejende grad, deltage i indkøb og i et vist omfang deltage i opgaver, hvor hun kunne sidde ned.

Ankestyrelsen inddrog ved vurderingen Principafgørelse C-25-05 om afslag på merudgifter til en person med følger efter piskesmældstraume.

Ankestyrelsen var opmærksom på, at ansøger havde hjælpeforanstaltninger i form af støtte til bil, fleksjob og kørestol.

Disse forhold bevirkede dog ikke i sig selv, at ansøger var berettiget til støtte til merudgifter, når det var vurderet, at hendes lidelse ikke havde indgribende konsekvenser for hende i det daglige.

Ankestyrelsen tiltrådte således det sociale nævns afgørelse.